

45 LAT SEMINARIUM DOKTORANCKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO PŁOCKIEGO

Abstrakt

Towarzystwo Naukowe Płockie w 1970 r. podjęło trud prowadzenia seminarium doktoranckiego. Władze stowarzyszenia postrzegały problem rozwoju kadry naukowej za bardzo istotny dla rozwoju akademickości Płocka, jak też ważny dla zaspokojenia indywidualnych potrzeb mieszkańców. Przedmiotem pracy jest organizacja i funkcjonowanie seminarium. Stopień doktora dotychczas uzyskało 35 osób. Towarzystwo Naukowe Płockie prowadząc seminarium jako organizacja społeczna działa w sposób wyjątkowy w skali kraju. W ten sposób przyczynia się do powiększania potencjału rozwojowego Płocka i regionu płockiego. Dotychczas odbyło się 300 seminarium doktoranckich.

Słowa kluczowe: nauka, szkolnictwo wyższe, stopnie naukowe, seminarium doktoranckie, Towarzystwo Naukowe Płockie

Wprowadzenie

W rok 2015 przypadała 195. rocznica powstania i podjęcia działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego. Jedną z form działalności było w 1970 roku zainicjowanie i sformalizowanie ruchu społeczno-naukowego czyli seminarium doktoranckiego Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Przesłanek do podjęcia działalności naukowo-dydaktycznej było wiele:

- ambicje i dążenia płocczan (w tym członków TNP), do prowadzenia badań naukowych oraz pogłębiania swoich zainteresowań;
- intensywny rozwój przemysłu i zachodzące zmiany w infrastrukturze Płocka i regionu;
- rozwój szkolnictwa i powstanie w Płocku nowych uczelni i innych placówek naukowych;
- napływ specjalistów do przemysłu i pracowników naukowych do placówek dydaktyczno-naukowych, zwiększenie kontraktów z ośrodkami naukowo-badawczymi i uczelniami krajowymi;
- przychylność ówczesnych władz miasta i województwa oraz różnych ośrodków naukowych (np. Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Warszawskiego) do wspierania nowych inicjatyw TNP;
- otwartość i zaangażowanie prezesa TNP dr. inż. Jakuba Chojnackiego, zarządu TNP, sekcji naukowych dla nowych form działalności.

Dogodnym czasem dla inicjatywy powołania seminarium doktoranckiego okazały się obchody jubileuszowe 150-lecia działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego obchodzone w 1970 r. Na uroczystość przybyli m.in. prezes PAN prof. Janusz

Groszkowski oraz przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Józef Pińkowski (późniejszy premier rządu), który podkreślał zasługi TNP oraz okazał chęć wspierania jego inicjatywy¹. Procedura dokumentacyjna powołania zamiejscowego seminarium doktoranckiego była następująca: Prezes TNP mgr Jakub Chojnacki skierował do Dziekana Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr. Klemensa Szaniawskiego pismo (25 czerwca 1970 r.) o następującej treści: „Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego zwraca się do Pana Dziekana z uprzejmą prośbą o wyrażenie zgody na zorganizowanie na terenie Płocka zamiejscowego seminarium doktoranckiego w zakresie nauk społecznych.

W chwili obecnej zarejestrowaliśmy już 15 kandydatów, ubiegających się o przyjęcie na w/w seminarium. Organizacja seminarium nie pociągnie za sobą żadnych nakładów finansowych ze strony Uniwersytetu. Z góry dziękujemy za pozytywną odpowiedź oraz prosimy o rozważenie możliwości powierzenia kierownictwa wspomnianego seminarium prof. dr. Antoniemu Rajkiewiczowi, z którym współpracujemy już 10 lat².

Następnie prezes Jakub Chojnacki pismem z dnia 30 czerwca 1970 r. zwrócił się do rektora Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr. Zygmunta Rybickiego:

„Zarząd TNP prosi Jego Magnificencję Rektora o pozytywne ustosunkowanie się do tej inicjatywy (dot. organizacji przy TNP – od nowego roku akademickiego 1970/71 seminarium doktoranckiego w zakresie nauk społecznych) i wyrażenie zgody

na podjęcie prac seminaryjnych w nowym roku akademickim. Równocześnie zapraszamy Jego Magnificencję Rektora do Płocka na spotkanie z kandydatami na w/w seminarium. Przy tej okazji omówilibyśmy sprawy dalszej współpracy Towarzystwa Naukowego Płockiego z Uniwersytetem Warszawskim³.

10 lipca 1970 r. wystosowano w tej sprawie zaproszenie:

„Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego uprzejmie zaprasza (odp. Panią/Pana) na spotkanie z rektorem Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr. Zygmuntem Rybickim oraz prof. dr. Antonim Rajkiewiczem, poświęcone organizowaniu w roku akademickim 1970/71 seminarium doktoranckiego – przy Towarzystwie Naukowym Płockim – z zakresu nauk społecznych.

Spotkanie odbędzie się w dniu 16 lipca br. (czwartek) o godz. 11-tej w siedzibie TNP (sala konferencyjna 1. piętro)⁴.

Seminarium doktoranckie uruchomiono 16 lipca 1970 r. na spotkaniu inauguracyjnym w Towarzystwie, w obecności rektora Uniwersytetu Warszawskiego, profesora Zygmunta Rybickiego, profesora Klemensa Szaniawskiego, dziekana Wydziału Nauk Społecznych, oraz prezesa TNP Jakuba Chojnackiego. Omówiono wówczas założenia organizacyjne i formy pracy. Ustalono, że uczestnicy seminarium będą spotykać się na regularnych spotkaniach naukowych, omawiać swoje prace, analizować metodologię, poznawać warsztat naukowy. Kiedy praca naukowa nabierze już określonego kształtu, prowadzący seminarium będzie pośredniczyć w poszukiwaniu promotora dla określonej osoby.

Zainteresowanie uczestnictwem w seminarium było i jest dość duże. Do końca 1970 r. zgłosiło się 67 uczestników. Byli to: ekonomiści 24 osoby, prawnicy – 11, filologowie – 5, historycy – 4, geografowie – 2, pedagodzy – 2, socjologowie – 1, magister sztuki – 1, magister bibliotekoznawstwa – 1, absolwenci uczelni technicznych – 1 i inni. Wśród nich 20 osób to członkowie TNP. Należy więc uznać, że TNP, organizując taką formę działalności naukowej, odpowiedziało na potrzeby środowiska w tym zakresie⁵.

Osoby te pochodziły głównie z terenu Płocka i pracowały w zakładach przemysłowych istniejących w Płocku. Znaczną liczbę stanowili pracownicy Mazowieckich Zakładów Rafneryjno-Petrochemicznych, co świadczyć może o dużych ambicjach załogi tego stosunkowo młodego zakładu (powstałego od początku lat 60. ubiegłego wieku). Drugą grupą co do liczebności byli urzędnicy miejscy, trzecią stanowili nauczyciele szkół płockich. Z zajmowanych przez nich stanowisk wynika, że byli to pracownicy

z odpowiednim stażem zawodowym, a połowa z nich zajmowała kierownicze stanowiska. Uzyskanie stopnia doktora było chęcią sprawdzenia się na polu nauki, jak też podzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem z innymi. Jednak dla niektórych uzyskanie stopnia doktora stało się początkiem kariery naukowej jak i zawodowej⁶.

Podstawy funkcjonowania seminarium doktoranckiego

Seminarium doktoranckie działa w oparciu o regulamin opracowany na podstawie doświadczeń akademickich Uniwersytetu Warszawskiego i uwarunkowań wynikających z możliwości lokalowych Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz potrzeb i możliwości seminarzystów. Regulamin określa strukturę organizacyjną, warunki uczestnictwa, formy i częstotliwość posiedzeń, zadania oraz zakres pomocy ze strony TNP.

Główne założenia nie zmieniały się w czasie trwania seminarium i są następujące: uczestnikami seminarium mogą być osoby posiadające tytuł zawodowy magistra, legitymujące się dorobkiem naukowym wyrażonym publikacjami naukowymi i popularno-naukowymi, odznaczające się zamiłowaniem do działalności naukowo-badawczej. O przyjęciu na listę decyduje kierownik seminarium po zapoznaniu się z dorobkiem naukowym kandydata i jego wystąpieniu na posiedzeniu seminarium. Seminarium prowadzone jest w formie:

- posiedzeń naukowych z wystąpieniami jego uczestników oraz dyskusją;
- spotkań naukowych ze specjalistami określonych dziedzin nauki lub praktykami w działalności badawczej (np. statystykami, informatykami);
- wyjazdów naukowych do placówek naukowo-badawczych;
- konsultacji oraz konwersatoriów grupowych i indywidualnych z kierownikiem seminarium;
- udział w publicznych obronach prac doktorskich uczestników seminarium.

Zajęcia seminarium odbywają się raz w miesiącu z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych.

Zadaniem seminarium doktoranckiego przy TNP jest przysposobienie jego uczestników do prawidłowego doboru literatury i jej przeglądu pod kątem opracowywanego zagadnienia, prowadzenia badań zgodnie z określoną metodyką, przygotowania do pisania pracy promocyjnej oraz jej otwarcia pod patronatem wybranego promotora.

Do zadań kierownika seminarium należy m.in. umożliwienie znalezienia odpowiedniego promotora, jak też uruchomienie procedury otwarcia przewodu

doktorskiego w uczelniach publicznych lub niepublicznych. Wskazane jest, aby uczestnik seminarium w ciągu trzech lat przygotował i otworzył przewód doktorski.

Towarzystwo Naukowe Płockie ze swej strony zapewnia seminarzystom: nieodpłatne korzystanie z pomieszczeń TNP, umożliwia publikację prac indywidualnych w swoich wydawnictwach, korzystanie z Biblioteki im. Zielińskich, korzystanie z archiwum TNP⁷.

Działalność seminarium doktoranckiego w latach 1970-2015 i uzyskane efekty

O działalności seminarium zasadniczo decyduje jego kierownik. W okresie 45 lat trwania seminarium doktoranckiego nastąpiła trzykrotna zmiana kierowników seminarium i w takim porządku przedstawiona jest działalność i osiągnięte efekty (tabela 1).

Dużą rolę organizacyjną spełnienia sekretarz seminarium. W omawianym okresie tę funkcję pełnili: mgr Marek Wołyniak (1970), mgr Sławomir Fedorowicz (1971-1984) mgr Kazimierz Urbański (1984-1999) i mgr Mariusz Portalski (1999-2015).

Prezesa Towarzystwa Naukowego – dr inż. Jakub Chojnacki i prof. dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski – otaczali seminarium troskliwą opieką i wspomagali w pozyskiwaniu promotorów prac doktorskich umożliwiających przeprowadzenie przewodu doktorskiego. Osoby związane z prowadzeniem seminarium doktoranckiego (kierownicy, sekretarze, zapraszani wykładowcy) pracowali społecznie, a nawet pokrywali we własnym zakresie koszty dojazdów do Płocka.

Podjęwając się prowadzenia seminarium doktoranckiego prof. Antoni Rajkiewicz miał 48 lat i był już promotorem 10 prac doktorskich. Pracował w Uniwersytecie Warszawskim i był znany w wielu środowiskach naukowych. Pierwsze spotkania

Prof dr hab. Antoni Rajkiewicz był kierownikiem seminarium w latach 1970-2000

z seminarzystami, dotyczyły spraw organizacyjnych oraz problemów związanych z merytoryczną działalnością seminarium.

Prof. A. Rajkiewicz utworzył modelowe seminarium doktoranckie, które przez 30 lat doskonalił. W ciągu tego okresu stopień naukowy doktora nauk uzyskało 17 osób a dla 8 z nich był promotorem, pozostałym ułatwił kontakt z odpowiednimi profesorami. Obrony odbywały się głównie w Uniwersytecie Warszawskim, w tym dwie na posiedzeniu wyjazdowym w Towarzystwie Naukowym Płockim. Wykaz uzyskanych stopni naukowych zawiera tabela 2.

25 września 2000 r. odbyło się uroczyste posiedzenie seminarium doktoranckiego połączone z Nadzwyczajnym Zebraniem Zarządu TNP, na którym przyjęto prośbę Profesora o rezygnację z dalszego prowadzenia seminarium i serdecznie podziękowano za społeczne bezinteresowne prace na rzecz Towarzystwa i seminarium:

Tabela 1. Działalność seminarium doktoranckiego obejmująca lata 1970-2015 w liczbach

Kierownik	Okres kierowania seminarium		Liczba uzyskanych doktoratów	Liczba seminariów	Przybliżona liczba uczestników
	Lata	Terminy od – do			
Prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	30	30.06.1970-25.09.2000	17	192	15-30
Prof. dr hab. Mirosław Krajewski	9	25.09.2000-09.11.2009	10	64	15-35
Ks. prof. dr hab. Michał Grzybowski Prof. dr hab. inż. Daniela Żuk	6	09.11.2009 do końca 2015	8	45	15-30
Razem	45		35	301	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji seminarium doktoranckiego TNP i informacji sekretarza

Tabela 2. Stopnie naukowe doktora uzyskane w latach 1970-2000

Imię i nazwisko doktoranta	Temat rozprawy doktorskiej	Promotor	Data obrony
mgr Jan Kowalewski	Płockie środowisko społeczne w latach 1939-1945	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	09.10.1973
mgr Jakub Chojnacki	Rozwój Płocka pod wpływem budowy Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	20.05.1975
mgr Jerzy Księżopolski	Wychowanie ekonomiczne w procesie kształcenia techników	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	18.11.1978
mgr Jerzy Stefański	Spółeczno-ekonomiczne czynniki rozwoju przemysłu maszyn rolniczych w Płocku i jego rozwój z miastem (1870-1970)	prof. dr hab. Marian Frank	18.12.1978
mgr Andrzej Papierowski	Ruch społeczny w życiu gospodarczym i społecznym Płocka w latach 1869-1939	prof. dr hab. Tadeusz Kowalak	10.04.1980
mgr Bolesław Witkowski	Spółeczne procesy rozwoju Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	27.05.1980
mgr Marcin Kamiński	Faustyn Piasek – życie i twórczość	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	27.05.1980
mgr Andrzej Stelmaszewski	Preferencje indywidualne w spółdzielczym systemie budownictwa mieszkaniowego w spółdzielni mieszkaniowej woj. płockiego	prof. dr hab. Edward Kuminek	10.10.1982
mgr Mirosław Krajewski	Ziemia Dobrzyńska w latach 1939-1945, polityka okupanta i ruch oporu	prof. dr hab. Tadeusz Kowalak	06.06.1984
mgr Marian Sołtysiak	Muzeum Mazowieckie w Płocku i jego funkcje społeczne	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	10.07.1985
mgr Wiesław Koński	Prasa płocka w latach 1945-1981	prof. dr hab. Alina Słomkowska	21.06.1990
mgr Anna Stogowska	Dzieje i funkcje Biblioteki Towarzystwa Naukowego Płockiego	prof. dr hab. Witold Stankiewicz	11.07.1990
mgr Eleonora Dąbrowska	Uczestnictwo załóg w zarządzaniu przedsiębiorstwami na przykładzie Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku	prof. dr hab. Helena Strzemińska	30.05.1991
mgr Jan Przedpełski	Martyrologia i heroizm Żydów płockich w latach drugiej wojny światowej	prof. dr hab. Jerzy Tomaszewski	18.07.1991
mgr Anna Schulz	Adaptacja a proces pracy na podstawie absolwentów Zespołu Szkół Chemicznych Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	25.06.1991
mgr Stanisław Kunikowski	Rola i funkcje towarzystw ogólnych w Polsce	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	18.06.1997
mgr Andrzej Milczarek	Polska pomoc społeczna. Doświadczenia historyczne i wyzwania współczesności	prof. dr hab. Mirosław Krajewski	19.04.2000

Źródło: Opracowanie na podstawie Sprawozdań z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za lata 1973-2000

Płock, dnia 25.09.2000 r.
Pan
Prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz

Wielce Szanowny Panie Profesorze!
 Przez trzydzieści lat kierował Pan Profesor seminarium doktoranckim w Towarzystwie Naukowym Płockim, czyniąc to z wielkim zaangażowaniem, bez jakiegokolwiek gratyfikacji materialnej, a często z uszczupleniem swoich prywatnych zbiorów i ponoszeniem kosztów na rzecz doktorantów.

Nie szczędząc jakże cennego czasu dla każdego seminarzysty był Pan Profesor siłą sprawczą i natchnieniem działalności naukowej wielu uczestników seminarium. Efektem Pana pracy było między innymi uzyskanie stopni doktora przez 17 osób, zaawansowania prac habilitacyjnych i opublikowania całego szeregu wyników badań, często tematyycznie związanych z regionem płockim. Informacje o najnowszych badaniach w dziedzinie nauk społecznych, jakie uzyskiwaliśmy od Pana, pozwalały nam szerzej patrzeć na współczesne życie.

Tabela 3. Stopnie naukowe doktora uzyskane w latach 2000-2009

Imię i nazwisko doktoranta	Temat rozprawy doktorskiej	Promotor	Data obrony
mgr Stanisław Giziński	Pożarnictwo Pomorza Nadwiślańskiego w latach 1918-1938	prof. dr hab. Mirosław Krajewski	30.01.2001 UMK w Toruniu
mgr Henryka Piekarska	Redystrybucyjna rola podatku od dochodów osobistych	prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz	13.06.2001 Uniwersytet Warszawski
mgr Marek Wojtkowski	Kujawy Wschodnie w dobie walk narodowo-wyzwoleńczych w latach 1798-1918	prof. dr hab. Mirosław Krajewski	26.02.2002 UMK w Toruniu
mgr Violetta Kamińska	Mesjanizm i neomesjanizm polski	prof. dr hab. Marek Jakubowski	13.11.2003 UMK w Toruniu
mgr Zofia Kuźniewska	Rozgraniczenie pomiędzy diecezją płocką a włocławską na przestrzeni dziejów	ks. prof. dr hab. Witold Kujawski	26.04.2004 Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego
mgr Barbara Moraczewska	Odbudowa i rozwój szkolnictwa Miasta Włocławka w latach 1945-1975	prof. dr hab. Mirosław Krajewski	04.04.2004 Akademia Bydgoska
mgr Krystyna Grzesiak	Relacje państwo-Kościół katolicki na terenie diecezji włocławskiej w latach 1945-1989	prof. dr hab. Mirosław Krajewski	17.05.2005 Akademia Bydgoska
mgr Andrzej Dwojnych	Przeptyw idei pomiędzy Kościołem a formacją endecką na obszarze diecezji płockiej w latach 1898-1939	prof. dr hab. Bogumił Grott	11.12.2006 Uniwersytet Jagielloński
mgr inż. Jerzy Janczewski	Wiedza w rozwoju przedsiębiorczości w małych zakładach samochodowych	prof. dr hab. inż. Mirosław Włodarczyk	12.11.2007 SGH Warszawa
mgr inż. Władysław Skrzypek	Wpływ zmian społeczno-ekonomicznych transformacji 1989-2002 na rozwój Włocławka	prof. dr hab. Włodzimierz Anioł	09.12.2009 Uniwersytet Warszawski

Źródło: Opracowanie na podstawie *Sprawozdań z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za lata 2000-2009 i informacja sekretarza Seminarium*

Dla większości seminarzystów droga rozpoczęcia i zaawansowania prac związanych z aspiracjami uzyskania stopnia naukowego pod kierunkiem Pana Profesora, była jedyną możliwą do realizacji w ich warunkach pracy zawodowej, usytuowania rodzinnego, sytuacji materialnej i czasu zaoszczędzonego przez odbywanie spotkań seminaryjnych w miejscu zamieszkania, dość odległym od centrów naukowych kraju.

Osobowość Pana Profesora najwyższy poziom kwalifikacji merytorycznych i metodycznych oraz głęboka znajomość problematyki regionalnej Płocka i jego okolic na tle tendencji krajowych i ogólnopolskich spowodowały, że instytucja seminarium doktoranckiego Towarzystwa Naukowego Płockiego z wielkim powodzeniem pełniła i pełni dalej ważną funkcję części nauki polskiej.

W uznaniu wszystkich zasług, których nie sposób wymienić, Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego pozwolił sobie przyznać Panu Profesorowi

nagrodę pieniężną z Funduszu im. Prezesa Jakuba Chojnackiego w wysokości 2000 złotych.

Ze skromnym upominkiem w postaci obrazu z akcentami płockimi dotychczas się seminarzyści i doktorzy, którzy pod opieką Pana Profesora zdobyli swoje stopnie naukowe.

Życzymy Panu Profesorowi pozostania w dobrym zdrowiu, kontynuacji jakże wysoko ocenianej działalności naukowej i społecznej oraz wyrażamy nadzieję, że dalej będzie Pan Profesor patronował seminarium doktoranckiemu i wszelkim innym przejawom działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego.

**Z serdecznym podziękowaniem,
wyrazami szacunku i uznania**

**Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego
Doktorzy i doktoranci seminarium
doktoranckiego TNP**

Tabela 4. Stopnie naukowe doktora uzyskane w latach 2009-2015

Imię i nazwisko doktoranta	Temat rozprawy doktorskiej	Promotor	Data obrony
mgr Elżbieta Szubska-Bieroń	Płock w latach 1939-1945 na łamach niemieckiej prasy lokalnej	prof. dr hab. Mirosław Krajewski	23.11.2010 Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
mgr Dorota Sobiech	Działalność organizacji i stowarzyszeń sportowych na Ziemi Dobrzyńskiej w latach 1918-1939	ks. prof. dr hab. Michał Grzybowski	23.01.2012 Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego
mgr Grzegorz Wąsiewski	Wpływ towarzystw naukowych na budowanie kapitału intelektualnego środowiska lokalnego na przykładzie Towarzystwa Naukowego Płockiego oddział w Sierpcu	ks. prof. dr hab. Michał Grzybowski	23.01.2012 Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego
mgr Andrzej Kansy	„Notatki Płockie” – czasopismo Towarzystwa Naukowego Płockiego (1956-2011). Studium politologiczno-historyczne	prof. dr hab. Marek Jabłonowski	27.06.2012 Uniwersytet Warszawski
mgr Anna Klocek	Płocki kompleks rafineryjno-petrochemiczny w latach 1959-2000 i jego wpływ na rozwój miasta i regionu	prof. dr hab. Mirosław Krajewski	22.10.2013 Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
mgr Monika Jastrzębska	Opodatkowanie dochodów niejawnych w Polsce	dr hab. Agnieszka Alińska prof. nadz. SGH	08.12.2014 SGH
mgr Grażyna Szumlicka-Rychlik	Płockie nekropolie do końca XX wieku	ks. prof. dr hab. Michał Grzybowski	20.04.2015 Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego
mgr Krzysztof Włodawski	Ewangelicy w województwie/guberni Płockiej w latach 1815-1914	prof. dr hab. Tadeusz Senge	06.11.2015 Uniwersytet Gdański

Źródło: Opracowanie na podstawie *Sprawozdań z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego za lata 2009-2015*, inf. sekretarza seminarium

W latach 2000-2009 seminarium doktoranckim kierował prof. dr hab. Mirosław Krajewski. Profesor uczestniczył w seminarium prowadzony przez prof. Antoniego Rajkiewicza i był jego doktorantem. Organizacyjnie seminarium pozostało bez zmian. Merytorycznie nastąpiła niewielkie odchylenie w tematyce prac doktorskich w kierunku problemów dotyczących Kujaw, Włocławka i relacji między państwem, a Kościołem na tych terenach. W okresie Jego kierowania seminarium stopnia doktorskie uzyskało 10 osób (tabela 3). 9 rozpraw było opracowywanych pod opieką naukową prof. Mirosława Krajewskiego (część po zakończeniu kierowania seminarium).

Od 2009 roku seminarium prowadzi ks. prof. dr hab. Michał Grzybowski, prof. dr hab. inż. Daniela Żuk oraz wspomaga promocyjnie prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego prof. dr hab. inż. Zbigniew Kruszewski. W okresie 6 lat (2009-2015) stopień naukowy doktora uzyskało 8 osób (tabela 4).

Tematyka rozpraw związana jest głównie z Płockiem – jego historią i gospodarką.

Promotorem trzech obronionych prac był ks. prof. Marian Grzybowski, który swoim autorytetem i pozycją naukową przyczynił się do pozyskania promotorów w różnych ośrodkach akademickich: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego i inne.

Przez minione 45 lat organizacja seminarium pozostała prawie w niezmienionej formie. Tematy poruszane i dyskutowane na seminariach były głównie związane z Płockiem i regionem.

W dniu 14 listopada 2015 roku odbyło się 300-setne nadzwyczajne zebranie seminaryjne na którym obecni byli: Prezes TNP – prof. Zbigniew Kruszewski, ks. prof. Michał Grzybowski, prof. Daniela Żuk, sekretarz mgr Mariusz Portaski i słuchacze seminarium uwidocznieni na zamieszczonym zdjęciu.

14 listopada 2015 r. Do uczestników 300. posiedzenia zwraca się Prezes TNP prof. Zbigniew Kruszewski

Prezes TNP prof. dr hab. Zbigniew Kruszewski podkreślił znaczenie pozyskiwania kadry naukowej i życzył wytrwałości w pracy i dalszych osiągnięć. Sekretarz seminarium mgr Mariusz Portaski z okazji trzechsetnego seminarium wręczył prowadzącym kwiaty od słuchaczy. Bohaterem spotkania był dr Krzysztof Włodawski który obronił prace 6 listopada 2015 roku na Uniwersytecie Gdańskim i podzielił się doświadczeniami z obrony oraz wszystkich zaprosił na skromny poczęstunek. Druga część spotkania miała charakter seminaryjno-instruktażowy. Prorektor Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku doc. dr Daniel Korzan przedstawił przydatność komputera w opracowywaniu i pisaniu prac doktorskich i innych publikacji.

W okresie 45 lat trwania seminarium doktoranckie poza działalnością naukową wytworzyły się pewne elementy tradycji. Należą do nich:

- honorowanie „okrągłych liczb” odbytych seminariów – setnego, dwusetnego, trzechsetnego;
- dzielenie się doświadczeniami i wrażeniami osób, które szczęśliwie ukończyły doktoraty – przebieg obrony, pytania, ogólne wrażenia;
- uczestniczenie w seminariach doktorów, który w perspektywie mają uzyskanie drogiego stopnia naukowego – doktora habilitowanego;
- wyrażania uznania dla seminarium w formie wiersza – rymowanki i innych form przekazu.

Na końcu artykułu zamieszczony jest wiersz, zastępowanego członka TNP Stanisława Kostaneckiego wygłoszony z okazji uroczystego posiedzenia seminarium 5 października 1978 r. w Płocku pt. *Marsz doktorantów*.

Podsumowanie i refleksje

Seminarium doktoranckie przy Towarzystwie Naukowym Płockim w okresie 45 lat działalności może się poszczycić wieloma osiągnięciami:

- 35 osób przygotowało się do uzyskania stopnia naukowego doktora a kilku z nich osiągnęło już stopień doktora habilitowanego;
- 20 osób ma określoną tematykę badawczą, a kilka sprecyzowane tematy i nawiązane kontakty z uczelniami, na których będą otwierali przewody doktorskie;
- opracowano wiele wartościowych publikacji dotyczących Płocka i regionu, które były podstawą opracowania przewodów doktorskich. Niektóre prace doktorskie zostały wydane w postaci zwartej książki.

Przez 45 lat funkcjonowania seminarium doktoranckiego nastąpiły zmiany organizacyjne szkolnictwa wyższego w tym uruchomienie trzeciego stopnia studiów kończących się doktoratem. Dla nielicznych zaistniała możliwość podjęcia studiów trzeciego stopnia w ośrodkach naukowych, które uzyskały odpowiednie uprawnienia. Ciężar finansowy przewodu doktoranckiego (wynagrodzenie promotora i recenzentów) spada na uczelnię, która otrzymuje na ten cel dotację. W indywidualnym toku realizacja doktoratu stanowi znaczne obciążenie słuchacza.

Rozproszenie tematyczne słuchaczy seminarium doktoranckiego ogranicza się do prowadzenia wykładów głównie do podstaw metodycznych – konstruowania założeń pracy doktoranckiej.

Odczuwa się brak opieki promotorskiej w naukach społecznych, które w większości są ukierunkowane

Prof. dr hab. Mirosław Krajewski

na tematy regionalne. Pozytywną stroną jest dobra znajomość podejmowanych problemów (tematów) do rozwiązania i w niektórych przypadkach

dostępniejszy warsztat badawczy (Biblioteka im. Zielińskich TNP, archiwa, zakłady pracy i inne źródła).

Uczestnicy jednego z posiedzeń Seminarium doktoranckiego

Przypisy

- ¹ Przemówienie przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie, Józefa Pińkowskiego [w:] *Jubileusz 150-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego 1820-1970*, Płock 1970, s. 99.
- ² Pismo w aktach TNP – nieskatalogowane – nr L.dz. 339/70
- ³ Pismo w aktach TNP – nieskatalogowane – nr L.dz. 344/70
- ⁴ Pismo w aktach TNP – nieskatalogowane – nr L.dz. 358/70
- ⁵ Zbigniew P. Kruszewski, *Seminarium doktoranckie Towarzystwa Naukowego Płockiego*, „Sprawozdanie z działalności TNP za rok 2014”, s. 221
- ⁶ Tamże, s. 221.
- ⁷ Regulamin organizacyjny seminarium doktoranckiego przy Towarzystwie Naukowym Płockim zatwierdzony przez prezesa TNP z dnia 15.09.2002 r.
- ⁸ Wynagrodzenie dla promotora w roku akademickim 2015/2016 w Politechnice Warszawskiej wynosiło 5.390 zł, a recenzenta 1.832,6 zł. Biorąc pod uwagę inne obowiązkowe wydatki doktorant obciążony jest sumą znacznie przekraczającą 10.000 zł
- ⁹ Dotacja na jednego doktoranta wynosi tyle co na 5 studentów i z tego opłacani są: promotor i recenzenci.

45TH ANNIVERSARY OF PŁOCK DOCTORAL SCIENTIFIC SOCIETY

Summary

In 1970 Płock Scientific Society made an effort to hold a PhD seminar. The authorities of the society perceived the problem of the development of scientific career as a very important for the development of academic of Płock. It is also important for satisfying inhabitants' individual needs. The subject of the paper is organization of the seminar and the way it functions. The academic degree of doctor has been obtained by 35 persons. By holding seminar as a social organization, Płock Scientific Society operates in an unique manner on a national level. It has its part in increasing the developmental potential of Płock and Płock region. So far 300 PhD seminars have been organized.

MARSZ DOKTORANTÓW

*Maszerują doktoranci,
różnych nauk aspiranci:
ci z historii i ci z prawa...
Lewa, prawa. Lewa, prawa!
Wiatr czupryny im rozwiewa.
Maszerują. Prawa, lewa!*

*Wszyscy płoną wiedzy żądzą:
czasem trafią, czasem zbłądzą.
Dyskutują mróz czy lato
o rozwoju kombinatu.
Piszą różnie: o nauce,
o Mazowszu i o sztuce,
o zabytkach, szkołach, młockach,
o Broniewskim, synu Płocka.*

*Maszerują doktoranci,
dzielni rozpraw fabrykanci.
Doktoraty – ważna sprawa.
Maszerują. Lewa, prawa.
Doktorantów pieśń rozbrzmiewa...
Prawa, lewa. Prawa, lewa!*

*Z profesorem cicho gwarzą,
coś tam liczą, coś tam smażą.
Głowy puchną im, jak bania,
od czytania, od pisania.
Chociaż droga jest daleka,
nęci ich mądrości rzeka.*

*Maszerują doktoranci,
polemiści, dyskutanci,
ci z historii i ci z prawa...
Lewa, prawa. Lewa, prawa!
Wiatr czupryny im rozwiewa.
Maszerują. Prawa, lewa!*

*Ci wątpiący, ci wytrwali...
Prezes karci ich lub chwali:
„Odpoczniecie później w chwale -
teraz szybciej, wyżej, dalej!”
Profesor, co im włodarzy,
o doktorze setnym marzy.*

*Maszerują doktoranci,
różnych nauk aspiranci,
Doktoraty - ważna sprawa.
Maszerują. Lewa, prawa.
Doktorantów pieśń rozbrzmiewa.
Prawa, lewa. Prawa, lewa!*

*Nad kolumną lecą Muzy.
Na jej przedzie kroczy muzyk.
Z tyłu słychać głos poety:
„Kto wytrwały, dojdzie mety”*

Stanisław Kostanecki